

חרדים משני הצדדים

ידיעות אחרונות, 26/8/12

עליזה לביא

מכתבן של הקצינות במי"ל, החוששות שגיוס המוני של חרדים לצה"ל ישנה את פני הצבא, ויחמיר את התופעות שכבר התגלו בסוגייה סביב שירת נשים, הוא יוזמה מבורכת. החשש לגיטימי בהחלט. אך התשובה שנתן השופט רון סוקול לאחרונה לעתירה של תושבים בנווה שאנן נגד הקמת מרכז קהילתי חרדי בשכונה – צריכה לחול גם כאן: יש לדעת לחיות יחדיו. מה הקשר בין שכונה בחיפה לבין חוק טל? התשובה: חשש של סביבה חילונית מפני השפעה חרדית. בית המשפט המחוזי בחיפה דחה תושבים שטענו שהשכונה תשנה את פניה, ותהפוך לבית שמש שנייה. השופט סוקול קבע, לצד זכותם של החרדים לספק את צרכיהם הקהילתיים, כי חיפה מצטיינת בחיים משותפים לבני עדות ודתות שונות, וכך יש לנהוג גם במקרה זה.

המכתב של הקצינות ראוי ומכובד, ולו רק משום שזוהי אחת הפעמים הראשונות בה נשמע קולן של נשים מומחיות בסוגיות צבאיות. הקצינים הגברים בשירות קבע, בשירות מילואים וה"לשעברים" – השתלטו על השיח הציבורי בנושאי צבא וביטחון, למרות שגם לנשים (בקבע ולשעבר) יש הרבה מה לומר. מכתב הקצינות חשוב משום שהוא מעלה על סדר היום סוגיות מעשיות הכרוכות בגיוס החרדים, ומוציא אותן מתחום המקח-וממכר הפוליטי ומההתלהמות התקשורתית. כך ראוי לדון בנושא כולו, שלא תהיה זו הגזמה לומר שהוא עתיד לשנות את פני החברה.

המרחב הציבורי הצבאי ישתנה כשחרדים רבים יתגייסו. המרחב הציבורי הישראלי ישתנה אם המוני חרדים יצטרפו לשירות אזרחי בבתי חולים, בתי ספר ומוסדות חסד. יש החוששים מכל שינוי, יש החוששים מפני הבלתי-מוכר. וכאשר שני החששות נפגשים – הם עלולים להפוך לחרדה. וכאשר החרדה הזו ניצבת משני צידי המתרס – היא עלולה להיות הרסנית.

לכן, כל פתרון איתו תבוא ועדת פלסנר, חייב להביא בחשבון קודם כל את החששות ההדדיים ולפעול בחוכמה לפוגג אותם. זה לא קל וזה לא מהיר. אבל זה חיוני ביותר. אחרת כל מהלך יתנפץ אל מול סלעים של דעות קדומות משני הצדדים. יש צורך בפעילות חינוכית מקרבת, תוך הכרה בכך שמדובר בתהליך ארוך שיהיו בו הרבה עליות ולא פחות מורדות.

החברה בישראל על גווניה יכולה לעמוד באתגר הזה, כשם שהצליחה לקלוט לחיקה לאורך השנים בני תרבויות שונות. גם צה"ל יכול לעמוד באתגר הזה, שעם כל כובד משקלו וחשיבותו – אינו דומה לאתגרים איתם הצבא התמודד ומתמודד. החרדים יצטרכו להרגיש רצויים, החילוניים יצטרכו להרגיש בטוחים וצה"ל ימשיך לקדם תנאים להצלחה ולשוויון הזדמנויות לנשים. במהלך המורכב הזה, לכולם יש מה להפסיד – ולכן לכולם יש גם מה להרוויח.